

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 1 cor. 70 bani, $\frac{1}{4}$ an 5 cor., $\frac{1}{2}$ an 10 cor., 1 an 20 cor.
Pentru ducerea la casă cu 30 bani pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 2 cor. 40 bani, $\frac{1}{4}$ an 7 cor., $\frac{1}{2}$ an 14 cor., 1 an 28 cor.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 franci, $\frac{1}{2}$ an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 14 bani, a doua-ora 12 bani
a treia-ora 10 bani.

Redacția și administrația: Strada Poplăci Nr. 15.

Se prenumără la poște și librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Numeri singuratici la 10 bani se vând în Sibiu: la librăria „Tipografiei”, societate pe acțiuni și la librăria L. Michaelis, str. da Cămină, 27. — În Alba-Iulia: la librăria Welsch Bernat și la loc. etc.

TRIBUNA

Maghiarii — antisemiți.

(D-a.) O mișcare caracteristică se observă de prezent în Ungaria, și îndeosebi în capitala ei.

Dragostea dintre Maghiari și Jidani începe a se prefăce în ură. Și această mișcare, mai bine zis acest schimb de sentimente, e produsul natural al timpului.

Dragostea prea mare mistue pe îndrăgostiți; și astfel se sfârșește și dragostea dintre Maghiari și Evrei, mistuindu-se pretutindenea pe unde dragostea Evreilor ajunge.

E interesant cum naivitatea politicianilor maghiari a ajuns până acolo, încât a fost în stare a-i face să vadă în Evrei izvorul lor de întărire națională. Și de nepriceput, cum Evreii, prin linguiștile lor și prin posarea unor sentimente false, au putut orbi întru atât pe conducătorii afacerilor acestei țări, încât în timp mai lung de un pătrar de secol n'au făcut altceva decât să... întărească elementul jidan.

Mergi la țeară, te plimbi de-alungul satului, pe lângă strada principală nu vezi decât case jidovești, vechii locuitori o iau la câmp cu căsuțele lor.

Ești orășan, Sâmbăta nu poți cumperi mai nimic, e pustie piața, de oare ce comercial e în mâna Jidanilor.

Vezi biserici pe a căror coperișuri au crescut pături de mușchiu, ear' sinagoge se ridică par'că provocător în splendoarea lor.

Apuci un jurnal maghiar, la cea dintâi privire observi, că e redactat de Jidani.

Întri în palatul universității, auzi savanții jidani propagând lumina culturii maghiare, și îndeosebi a... oportunității. Căci oportunitatea e baza la toate actele omenești, ea scusă totul.

Și ori-unde vei merge, cât e statul maghiar, cât de mare e țeara ungurească, vei afla copleșită atmosfera de oficanți, advocați, medici, negustori, industriași evrei. Până și în parlament ei joacă o rolă considerabilă. Dar' nu numai bancheri și mari comercianți, ci chiar și mari proprietari găsești mulți între Jidanii din Ungaria! Moșile magnaților unguri ajuns cu înecul pe mâinile genților evrei, ca d. e. moșia familiei conte de Szirmay.

Concluziunea ce voesc a face e, că în loc să absoarbă națiunea maghiară pe Jidani, și astfel să-și mărească contingentul numeric, acestia îi nimicesc cu înecul, nu numai pe Maghiari, dar'

pe toți locuitorii acestei nefericite țări — mulțumită politicii sentimentale, isvorită din îndrăgostirea jidano-maghiară...

Pe când mii de Slovaci desmoște-niți trec în America; pe când mii de Secui o iau spre România, și mii de Români își părăsesc vetrele în urma asupririlor maghiare: Jidovii se îmbuibă în toate, își creează instituțiuni culturale, fundațiuni, localuri mărețe, se întăresc, acaparează totul, devin... stăpâni de casă și stăpâni pe țeară.

Și acum reacțiunea:

Vede tinerimea maghiară, că nu mai încape pe nici o carieră de Jidani. Vede că la sârbările sale naționale nu mai încape de Jidani. Vede că în salele universității nu mai are unde să șază de Jidani. Vede că într-o cafenea nu se poate întoarce de Jidani și la alegerile academice nu mai poate scăpa de conducătorii jidani, — și atunci în desperarea sa strigă din toată inima un... tră-easă Lueger!

Ce întorsătură colosală! Maghiarii s'î trimită salve lui Lueger. Înțeleg aceasta domni din palatul Lloyd? Înțeleg ei nota vremii? Unde au dus ei țeara, cu politica lor jidană... Când și fiii lor strigă după Lueger, s'î scape de Jidani!

Naționalitățile nemaghiare din Ungaria sunt scoase de sub scutul legii; pentru ele nu se alcătuiesc legi, numai contra lor; nu li-se lăsează drepturile, ci din contră, li-se răpesc în continuu și cele-ce le au; ele nu ruinează pe nimeni, ci statul le ruinează cu înecul; ele nu periclitează statul, ca Jidanii, și totuși sunt vexate de acesta; naționalitățile nemaghiare nu rod la rădăcina poporului maghiar, ca Evreii, și totuși sunt privitye de periculoase, de trădătoare... pentru-că sunt sincere, spun pe față sentimentele și vreau să rămână aceea ce sunt. Își doresc dezvoltarea proprie națională, dar' nu invidiază și nu împedă națiunea maghiară în dezvoltarea ei naturală, și totuși sunt maltratate!

Faptul consecvent al guvernului maghiar de a persecuta și amări în tot chipul posibil viața naționalităților nemaghiare din această țeară e contrar ori-cărui reson politic. Nu cu Jidanii vor susține Maghiarii această frumoasă țeară, ci cu naționalitățile. Nu le alunge deci la America și în România de dragul Jidovilor. Țăranul maghiar e mântat de Jidovi până la os; tinerimea maghiară dă signalul pericolului și chiar și profesori universitari nu esită a-și da pe față antipatia față de Jidani, convingându-se cu înecul, că Jidanii formează primejdia pentru Maghiari, ear' nu naționalitățile.

Înțelegă deci Maghiarii toți rostul vremii și caute calea de reîntoarcere spre o poliție sănătoasă de stat, unde toate naționalitățile se se poată desvolta liber, conform caracterului lor; lasă-se de dragostea Evreilor, cari au s'î ducă la sapă de lemn, și asculte strigătele fiilor lor proprii, cari încep a fi adoratorii lui... Lueger.

Germanisarea Polonilor.

Se știe că guvernul german a închis toate școlile polone, tăind astfel posibilitatea de a mai pute fi instruiți copiii poloni în limba, istoria și literatura lor națională. „Berliner Tageblatt” ne spune acum, că guvernul german nu se va opri aici, ci va începe în curând o acțiune energetică de germanisare în contra Polonilor. Sunt luate în programul guvernului următoarele măsuri: Se vor impune atâtui restrîngerii însemnate presei polone, pentru-că mai lărgiu s'î poată fi sistată cu deservire apariția. Va urma apoi dizolvarea tuturor reuniunilor și asociațiunilor polone, ear' în urmă închiderea tuturor teatrelor polone. Și apoi?? Dacă nu va ajuta nici aceasta, probabil se va aduce legea că Polon cu Polonă nu poate păși la căsătorie, pentru-că germanisarea trebuie să se facă, întocmai ca la noi maghiarisarea.

Căsătoria clironomului.

Comisiunea judiciară a dietei maghiare a continuat Sâmbătă discuția asupra proiectului de lege despre înarținutarea căsătoriei moștenitorului de tron Francisc Ferdinand.

De astă-dată au sărit toți cei din partidul guvernamental întru apărarea proiectului de lege, mai bine zis întru apărarea guvernului, și au dovedit kosuthiștilor, că ce e făcut e bine făcut.

A vorbit chiar și Fábinyi, fostul ministru de justiție, precum și Hodossy Imre, care, pe lângă Szilágyi Dezső, trece de cel mai mare jurist al Ungariei, — în ce privește dreptul public, — și după-ace s'a lămurit chestia din destul, comisiunea judiciară a votat în general, precum și în special, proiectul de lege din întrebare, care acum va fi supus discuției în plin parlament.

Deputatul Hodossy a declarat în vorbirea sa, că pentru Ungaria vine ținută în seamă numai legea din 1723, nimic alta. Declarația moștenitorului de

tron, prezentată din partea guvernului pentru a fi înarținută, stă în consonanță cu legea aceasta, prin urmare înarținutarea trebuie votată.

Nu e corectă explicarea dată din partea deputaților opoziționali, — zice Hodossy, — că în urma declarațiunii moștenitorului de tron vor fi desmoște-niți de tron aceia cărora le-ar compete dreptul la tron; pentru-că în statutul organic al casei domnitoare se zice clar și lămurit, tot aceea ce se zice și în art. de lege I. și II. din 1723, anume: că dreptul la tron compete numai celor-cu sunt „Austriaci Archiduci”.

Acum vorba e, că urmașii eventuali ai moștenitorului de tron sunt sau nu sunt Archiduci??

Aici vine earăși ținut în seamă locul unde s'a legat căsătoria. Și fiindcă s'a legat în Austria, legile de acolo sunt decizitoare. Ear' cei din Austria au recunoscut și recunosc, că drepturile familiare și private ale membrilor din casa domnitoare sunt regulate prin statutul organic familiar, care statut nu recunoaște de Archiduci pe cei născuți din căsătoria morgonatică.

Acum, dacă însuși moștenitorul de tron vine și declară, că căsătoria sa e o căsătorie morgonatică și că prin urmare, eventualii sei urmași nu au dreptul de a fi considerați și înțitulați de „Archiduci austriaci”, — nu numai că nu se poate dificulta declarația aceasta, dar' dieta maghiară are chiar datorința să o treacă în legile țării, pentru a evita neînțelegerile și încercăturile ce s'ar pute năște.

Cam în sensul acesta a vorbit și prim-ministrul Széll, precum și Szilágyi Dezső, presidentul comisiunii judiciare, dovedind amândoi, că constituția maghiară nu vine stîrbită prin acest act a cărui înarținutarea se cere.

Urmarea a fost, — cum am spus mai sus, — că majoritatea comisiunii a votat proiectul de lege în general și în special, declarând, că nu e necesară prezentarea statutului organic al casei domnitoare, după-cum cereau kosuthiștii, dar' e necesară punerea sub scrierii moștenitorului de tron la călăul declarațiunii, și anume, așa cum s'a făcut sub scrierea pe textul original maghiar: „Francisc Ferdinand, foherczeg”.

Pentru a fi discutat în plenul dietei, proiectul de lege va fi pus, probabil, la ordinea zilei, pentru ședința de Sâmbătă, 27 Octomvrie, a dietei maghiare. Vor vedea cum îl vor ataca acolo — kosuthiștii.

Andrieu preumblă asupra celor de față o privire fără expresie, apoi își perdă din nou cunoștința.

Ah! Doamne! Cât e de oribil asta, — zise tinăra fată ascunzându-și fața în mână.

Doctorul pansă rănilile fără să smulgă nici o tresărire a rânitului. Ar fi putut fi luat drept mort de n'ar fi respirat foarte puțin.

E vre-o speranță? — întrebă Clelia cu neliniște.

Nu pot să spun încă nimic, — răspunse doctorul dând din umeri; — rana e foarte gravă, o coastă a făcut să devieze glonțul, care, fără asta, se ducea drept la inimă. Plămânul e perforat, nu pot răspunde de nimic.

Ah! doctore, dacă iubești puțin copilă pe care ai văzut-o născându-se îl vei salva; — zise Clelia.

Drace! Dacă te iubește, draguță; dar' atunci ții mult la el?

Da; mult, — zise ea roșindu-se.

El e într'adevăr cel mai frumos tinăr pe care l'am văzut vre-odată, — zise Ovnikoff, — al cui e?

Fiul unui țăran, el m'ia făcut mari servicii. Ah! Paul, strigă Clelia, — și mama lui! și Ivan! Ce vor spune? Cum s'î înșințiam de această nenorocire?

Sărmana Katia! Sărmani amioi! — zise Paul plângând, — eu nu voi fi acela care le va duce știrea.

Un manifest.

Își va avea înțelesul și scopul său și faptul, că alegerile pentru reichsrath ul austriac se fac atât de târziu, și că se fac tocmăi în dricul iernii. Guvernul austriac își va fi făcut propabil planul așa, că în intervalul lung, dela dizolvarea parlamentului până la nouele alegeri, partidele în continuu se recrează ce le vor avea între olăliă vor obosi, își vor eshauria puterile, și luptele decisive vor fi date astfel, ca din rezultatele lor să se iese un parlament pe pofa guvernului.

Așa va fi fost planul și acesta va fi fost scopul; dar' rezultatul va fi cu totul contrar. Din ce ne apropiem mai bine de termenul de alegere, pus pe lunile Decemvrie și Ianuarie, cu atât mai tari devenim în credința, că noul reichsrath austriac nu se va deosebi întru nimica de cel dizolvat, ba în ce privește elementul gălăgios și turbulent, — va fi poate mai puternic decât în trecut. Și atunci scopul nu s'a ajuns, liniștea și ordinea nu va intra în parlamentul din Austria, guvernul austriac va fi necesitat să-l disolve de nou, sau... se va face întru buințare de amenințările Monarhiei și se va suspenda constituția.

Că ce va fi, vom vedea. Acum vedem, că toate partidele fac pregătiri mari de luptă, și că luptele electorale din Austria promit a fi din cele mai înverșunate din câte s'au văzut până acum.

Zilele trecute a ținut la Viena o conferință bine cercetată și partidul progresist german, — liberalii de odinioară, — în care s'a votat un manifest către alegători. În manifest se zice între altele și următoarele:

„Viitorul cel mai apropiat poate să decidă, dacă Austria se există și mai departe ca stat unitar, ori sfărâmată în bucăți, se fie dată pe mâna unei dictaturi slave. Este o eroare a se crede, că Cehii duc lupta națională numai pentru regularea dreptului de limbă în unele ținuturi ale țării. Germanii așteaptă în dreptarea stărilor actuale numai dela un guvern conștient și dela conlucrarea unei reprezentanțe constituționale, prin care, pe lângă stabilirea legată a limbii germane ca limbă de stat sau mijlocitoare, s'ar garanta și formațiunea unitară a statului. Numai prin condiția aceasta se poate consolida pozițiunea moștenită a poporului german, se poate scuti în afară puterea statului și se poate deslega în mod multumitor problemele economice însemnate ale proxumului viitor. Apropierea acestui scop nu se poate altfel, decât dacă partidele de sentimente germane vor procede într'un „reichsrath” capabil de lucrare, unitar și în rînduri strîse și dacă vor evita frecările de prisos între ele. În toate împrejurările însă partida progresistă germană va lupta neclintită și fără nici o considerare pentru susținerea constituțiunii, pentru principiile liberale, pentru reformele sociale și economice, pentru apărarea muncii cinșite și mai presus de toate pentru interesele drepturilor poporului.

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Andrieu Ivanovitch.

— Roman de sensație —
de

Iudita Gautier.

(Urmare).

Călătoria fu un lung chin pentru Clelia; ea susținea că putea mai bine pe muribund, al cărui cap inert îl simțea răzimat de umerii sei.

La fiecare hop al trăsorii ea striga:

— Vrei să-ți uci, Paul? Ține caii!

În alte momente ea găsia din contră, că trăsura mergea prea încet.

— Mai repede! Mai repede! — zicea ea atunci. — Sângele lui curge din toate părțile. Încă câteva minute și nu-î va rămâne nici o picătură în vine.

Ajunseră în fine la Wologda și trecură poarta castelului. Încă câteva minute și un doctor va fi lângă rânit.

Toți servitorii și toate servitoarele eșiseră pe peron spre a saluta pe stăpâna. Prascovia, în mare doliu, înainta cu un aer trist. Ea era cât p'aci să leșine văzând pe tinăra fată plină de sânge și cu ochii plini de lacrimi.

— Doamne! Doamne! Ce catastrofă! — strigă ea.

— Deschideți porțile! aduceți pânză și apă rece! — strigă Clelia intrând în sală.

Apoi ea se urcă în fugă pe scara cea mare.

— În ce odaie trebuie să ducem pe rânit? — întrebă o servitoare; — în aceea a domnului care a murit?

— Nu! Nu! — zise cu vioiciune Clelia, — daceți-l în odaia tatălui meu.

— În camera tatălui ei, — zicea Prascovia. — Această cameră, în care ea n'a lăsat pe nimeni să locuiască și pe care o venerază ca și-cum ar fi o capelă!... Acest candidat de moarte, pe care mi-l aduce e deci un mare demnitar? — întrebă ea pe un servitor.

— E un țăran, doamnă.

— Un țăran? Sărmana fată; a înebunit! — strigă Prascovia.

Și curioasă se urcă după oamenii ce duceau pe rânit.

Andrieu fu ținut pe un pat și Clelia se aplecă spre el pentru a asculta de mai respira încă.

— Doamne! Nu mai vine odată acest doctor! — strigă ea cu desperare.

— Eată-l, domnișoară, — zice o voce pe care Clelia o recunoscu îndată.

— Ah! scumpe Ovnikoff! Vino repede!

Doctorul intră în odaie și își dădu pălăria și bastonul unui servitor.

— Liniște! Liniște! — zise el, — ce se întâmplă deci?

Clelia îl țiri spre pat.

Ah! ah! — zise el, — un accident!

— Își scoase batista din buzunar și își șterse fruntea; apoi își scoase din portofoliu o păreche de foarfeci și tăia haina rânitului.

— Dați-mi apă, — zise el.

Rana apără îndată deasupra sinului stâng. Doctorul o pipăi mult timp.

— E straniu, — zise el, — glonțul a pătuns de jos în sus. Cum s'a întâmplat accidentul?

— Tinărul om era călare, carabina lui s'a descărcat, — zise Clelia.

— Asta e de neînțeles. Dar' ce-mi pasă. Ajută-mă să-l ridic, — zise el lui Paul, care stătea nemișcat lângă pat.

— Glonțul, — adaose el, — a eșit pe deasupra umărului.

Rânitul avu un spasm convulsiv, o spumă de sânge i-se iși pe buze.

— Doamne! Doamne! îl uci doctor, — strigă Clelia. — Nu vezi că horticăie?

— Nu se înăbușe, — zise Ovnikoff, — dar' îndepărtează-te, dragă copilă, acest spectacol dureros te impresionează prea mult.

— Nu, nu, — zise cu vioiciune Clelia, — rămân. Uite, deschide ochii.

Ceea-ce se poate talmăci astfel: »Dați-ne, voi, alegători austriaci, eghe- monia, cum am avut-o mai nainte, și atunci grija noastră de Austria. O — *consolidăm* cum nu se poate mai bine. Noi Austria, ear' frații Maghiari — Ungaria«.

Nu mai cât, s'a cam isprăvit cu eghe- monia, domnilor progresiști germani, după-cum sperăm să se isprăvească în curând și la noi!

Revistă esternă.

Chestia chineză.

Cum am amintit ieri, *convenția* din- tre Germania și Anglia, care stabilește o acțiune comună a acestor două pu- teri în China, preocupă lumea politică. Printre principiile de frunte, pe care se bazează această convenție se află acela al integrității teritoriale a Chinei și deschiderea porturilor chineze pentru comerțul tuturor națiunilor.

America a aderat la principiile con- venției. Tot asemenea se știe, că va adera Austro-Ungaria, Italia și probabil și Japonia. Numai atitudinea Rusiei și a Franței e dubioasă. Știrea despre convenție a fost primită cu neplăcere în aceste două țări, dar' cu deosebire în Rusia. Ziarele rusești atacă vehe- ment convenția; ele zic, că toamă Rusia va fi aceea, care va apăra integritatea Chinei.

Despre o eventuală rechemare a lui Waldersee, în Berlin nu se știe nimic și se trage la îndoială autenticitatea știrii. Se așteaptă deci desmintirea, even- tual confirmarea declarației ce ar fi fă- cut-o Waldersee, că adevărat este iminentă rechemarea lui, de oare-ce războiul se consideră de terminat.

Războiul nu e terminat, până-când în China durează mișcarea Boxerilor, ear' Waldersee cu greu poate fi reche- mat, cât timp nici nu s'au început tra- tativele de pace.

De altcum Waldersee se află de present în Peking, având locuința în palatul imperial; el suferă în disenterie, dar' starea nu îi este gravă.

Burii.

Englezii stau departe de subju- garea totală a celor două republici afri- cane. Aceasta se vede, din atacurile, ce Burii zilnic le fac și cari devin tot mai amenințătoare. Astfel de atacuri s'au întâmplat în împrejurimile dela *Stan- derton*, apoi la *Jagersfontein*, unde Burii au fost ajutați de locuitorii orașului.

Mai periculoasă e mișcarea în *Orange*, unde chiar și Burii, cari au depus jură- mântul de neutralitate, arată înclinare spre răscăla. De aceea autoritățile militare au decis să ia măsuri severe contra astor- fel de porniri.

Din *Bruzella* se anunță, că *Kruger* va cerceta toate capitalele Europei. El are de scop să ceară, ca Burii să rămână sub supremație engleză, dar având au- tonomie.

Crisă ministerială în Spania.

Din *Madrid* vine știrea despre o crisă de cabinet în Spania. Causa crisei e numirea gener. *Weiler* de comandant al Madridului. Numirea s'a făcut la in- sistența ministrului de război, cu în- voirea prim-ministrului *Silvela*, dar' fără știrea celorlalți miniștri. Ministrul *Gasset* și *Dato* au declarat, că această procedură constituie vătămăre de con- stituție și au demisionat. Au urmat și alte demisii, dat fiind, că *Weiler* din cauza cruzimilor din Cuba, e nepopular. Situația a devenit critică și *Silvela* a fost silit să dea abdicarea întregului ca- binet.

Cu formarea noului cabinet a fost încredințat *Azcarraga*, care a și com- pus o listă de noi miniștri. *Weiler*, cu toată criza, și-a ocupat postul de co- mandant.

Bülów.

Din Berlin se anunță, că cea din- tău problemă a noului cancelar al im- perului german este, să elaboreze un proiect de indemnitate despre spesele cauzate prin expediția în China.

Bülów a fost felicitat de către toți domnitorii europeni, între cari și de Im- pēratul-Rege al nostru și de Regele Carol, apoi de toți domnitorii confederației ger- mane, cărora Impēratul Wilhelm le-a no- tificat numirea lui Bülów.

Bülów va cerceta curtea bavareză, saxonă și cea din Baden, ear' la primă- vară va merge la Viena și Roma.

O nouă anexiune.

S'a făcut o nouă anexiune de insule la Anglia. Guvernul Noului-Seelande, lordul *Ram- furlly* a debarcat zilele acestea în insulele *Coc* și la dorința căpeteniilor de acolo, a declarat grupa insulelor de anexată la imperiul britic.

Din Valea-Almajului.

Isprăvile negustorilor dela sate. — Hăr- nicia preoților nostri. — Un circu- lar curios. — Românii rătăciți. — Desmintirea calumniilor din circular. — O între- bare fibrelui P. Cezly. — O con- clușiune.

Bozovicu, 16 Octomvrie.

Când toată lumea este pătunsă de spiritul asociațiunilor și fiecare popor se năzuiește la întărirea sa pe terenul economic și comercial, atunci, ca prin minune ne-am trezit și noi Românii — deși cam târziu, dar' totuși în desvol- tarea noastră economică-națională la timp potrivit.

Cu deosebire, în acest ținut, — unde Românul e acasă, — era neapărat de lipsă, să ne stringem rîndurile.

Negustorii dela sate sînt români, dar' de aceia cari n'au învățat profes- iunea aceasta, ci, ignorând înțelepti- cirea lor de până acum, din cojocari, din păpucari, din economi s'au presen- tat în viața publică deodată ca comer- cianți.

Este natural, că de acești negustori nu puteam lega mari nădejdi nu numai din punct de vedere românesc, ci și din punctul de vedere al progresului co- mercial.

Ba ce-i mai mult, poporul de alt- fel sărăcit, în nepriceperea lui, ce pri- vește valoarea și calitatea mărfurilor era nevoit să plătească pentru un articolu prețul îndoit și întreit.

Astfel vedeam execuțiile cele multe.

Ce mai făceau acești negustori, cari în urma datoririilor sătenilor dispuneau asupra întregii mașinării publice din sat? Eată ce!

Erau câte 2-3 negustorași în sat, cari rivalisau după influență asu- pra afacerilor sătești, demoralisau po- porul și în scurt timp dintr'un popor blând și iubitor de ordine îl făceau cel mai destrăbălat.

Când era ceva alegere comunală sau de primari sau de alți oficiali sau alegeri bisericești în sat — poporul aleg- tor era divizat în atâtea partide căți negustorași erau în sat.

Cu o așa desbinare la nici un cas trebile noastre dela sate nu puteau să înainteze pe calea adevărată.

Scurt: comerțul acestor negusto- rași era o armă puternică din punct de vedere politic. Ei înșii se ameste- cau în politică — nu cinstită, ci demo- ralisată și demoralizatoare.

Mai mult: Se alegeau ei, cu forța de primari, și găzduind în belugul beuturilor și bucatelor pe slujbași ad- ministrativi foarte defectuoși, susți- neau puterea fărâdelegilor din period în period.

Alții, fiind primari, sileau, ca pe vre- mea despotismelor țărani la fel și fel de lucrări pentru acoperirea trebuințelor lor proprii.

În urmea acestora, preoții, cari — după-cum îi numim — sînt lumina poporului, n'au putut să steie nepă- sători, ci recurgînd la fel și fel de mij- loace întru sanarea răului, dar' zădar- nic, au aflat de bine să se pună în frun- tea unei mișcări, care numai din sinul poporului a pornit.

Această mișcare generală în sate — *era înființarea societăților mîet comerciale.*

Astfel în Valea-Almajului vedem două societăți comerciale »*Gerboviceana*« și »*Prilpeceana*« și sînt altele în pros- pect să se înființeze la dorința expresă a poporului.

Nu e lipsă să mai amintim de ce sînt bune aceste societăți. E destul să amintim, că în interesul statului zace prosperarea comerțului.

Și aceste societăți dau dovada pro- gresului comercial.

Ce zic la toate acestea domnii negustorași?

În 2 Septemvrie a. c. s'au adunat toți comercianții în casele dlui *Stanoil- vici* din Bozovicu, și au ținut o confe- rență, a cărei desbateri se mărginesc la aflarea mijloacelor pentru zădărnici- rea înfloririi societăților comerciale esi- stente și pentru împedecarea înființării altora, ce sînt pe cale a se înființa.

Dintre hotărârile lor mai însemnate sînt:

1. *Acusarea preoților nostri la con- sistor, pe motivul, că preoții n'au drept și este incompatibil cu starea lor, să fie în fruntea acestor societăți.*

2. *Să se redacteze un circular către fabricii și neguțitorii mari, ca să boicoteze aceste societăți și astfel să nu li-se dea marfă.*

3. *Intervenirea la autoritățile po- litice, pentru împedecarea înființării astorfel de societăți.*

Esecutarea hotărârii din punctul prim, nu știm s'a întâmplat sau ba.

Atâtă putem să știm, că *consisto- rul diocesan* va și să se înfrîneze pe acești îndrăzneți, și nu se va lăsa sedus prin măgulirile lor. *Sîntem convinși* despre aceasta. (Va urma).

Cronica zilei.

Sibiu, 24 Oct. n. 1900.

Memento. 27 Octomvrie: Adunarea de- spărțimentului Sibiu al »Reuniunii învățătorilor rom. gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș«, în lo- calul școlii gr.-cat. din Alămor.

30 Octomvrie: Adunarea de controlă a glotașilor sibieni.

31 Octomvrie: Adunarea de controlă a glotașilor străini, domiciliu în Sibiu.

3 Noemvrie: Conferențele învățătorilor gr.-or. din protopopiatele Făgăraș, Cohalm și Agnita în localul școlii din Făgăraș. — Con- ferențele învățătorilor gr.-or. din protopopiatele Turda și Cluj în localul școlii din Apahida.

Comisar consistorial pentru con- ducerea actului alegerii de protopresbi- ter al tractului Seliște a fost numit în ședința consistoriului de alaltieri P. C. Sa arhimandritul Dr. *Ilarion Pușcariu*.

AVIS. P. T. abonații ziarului nostru, cari încă nu și-au re- înnoit abonamentul pe cuartalul al IV-lea (lunile Octomvrie No- emvrie și Decemvrie) sînt res- pectuos rugați să binevoiască a grăbi cu trimiterea prețului de abonament, căci altfel vom fi siliți a întrerupe expediția zia- rului la on. dlor adrese.

ADMINISTRAȚIA.

Conferențe învățătoresci. Învăță- torii gr.-or. din protopopiatele Dej, Ce- tatea-de-Baltă, Solnoc și Unguraș, sînt conchemați în conferență pe ziua de 21 Oct. st. v. în Dej.

— Învățătorii gr.-or. din cercul Se- beșului sînt convocați la același dat în școala gr.-or. din Sebeșul-săsesc. Cei din protopopiatele Cămpeni, Abrud și Lupșa sînt convocați tot la același dat în școala gr.-or. din Cămpeni.

Kruger. Guvernul belgian a co- municat legațiunii din Transvaal, că nu i-ar conveni ca *Kruger* să se adăpo- stească timp mai îndelungat pe pămînt belgian, și asta pentru faptul, că se ține că se vor înscena mari demonstrații anti-engleze. Legațiunea a liniștit gu- vernul spunîndu-i, că de data aceasta *Kruger* numai va trece, dar' nu se va opri în Belgia.

Linia Ruscuc-Tirnova. Duminecă după amiază a avut loc la gara din Tirnova în Bulgaria inaugurarea so- lemnă a noiei linii Ruscuc-Tirnova. Erau de față miniștrii, președintele so- braniei și mai mulți deputați, precum și principele Ferdinand.

Avis pentru domnii învățători. Aduc la cunoștința domnilor învățători români, că se află sub tipar și în cu- rînd va apăre *Geografia* pentru școalele populare române de *Nicolau Pop*, fost conector la gimnasiul român din Brașov, în edițiunea a nouă, cu multe ilustrațiuni, hărți și cu *harta Un- gariei colorată*, îndreptată și potri- vită celui mai nou plan ministe- rial de învățămînt. Cartea aceasta se poate procura încă de acum la subscr- iul, precum și la toate librăriile.

La 10 exemplare se dă unul pe deasupra gratis. *H. Zeidner*, editor de cărți școlare în Brașov.

Dr. Koch, renumitul medic și pro- fesor univ. din Berlin a sosit zilele ace- ste acasă, din lunga sa călătorie știin- tifică. Un an și jumătate a stat celebrul profesor să studieze boalele dela equator. Medicii și profesorii din Berlin au voit să-i facă o primire imponentă. Dr. Koch însă n'a îngăduit nici un fel de primire festivă.

Asigurare contra războiului. În statul Michigan din America s'a alcătuit o societate de asigurare cu scopul ca să asigure popoare întregi contra războiului. Printre fondatorii acestei curioase societăți, se află bărbăți de netăgăduită valoare, cum este: senatorul *Bursov*, unul din cei mai renumiți advocați ame- ricanii, deputatul *Hamilton*, *Perry* etc. Acțiunea societății se estinde peste în- treagă lumea; în fiecare stat se vor vinde acții în valoare de câte un dolar. Fondatorii cred că în fiecare stat vor fi atîția acționari, încât guvernul va fi silit să asigure țeara. Asigurații vor plăti anumite cote anuale, după care vor primi dividende. Dacă între două state se iese conflict, o judecătorie va cerea aplanarea lui. În cas când nu va succede și se va începe războiul, socie- tatea va plăti statului atacat, suma asu- gurată. Statul care atacă nu primește nimic dela societate. — Curată idee ame- ricană!

Aur în Caraș Severin. Ni-se scrie, că pe moșile comun. de avere din *Caransebeș*, aflătoare în hotarul comunei *Obreja*, s'au aflat ținuturi bogate în aur. Exploatarea aurului a luat-o în arîndă întreprinzăto- rul *Bach*.

Balonul lui Zeppelin. Din Fried- richshafen se telegrafează, că contele Zeppelin a făcut zilele acestea și a treia încercare cu balonul seu. Despre re- sultate se anunță următoarele: A treia urcare a balonului, în care era contele Zeppelin, locotenentul *Vaugh* și savantul călător *Eugen Wolf*, s'a început în timp ploios, dar' liniștit, fără vînt. Balonul s'a urcat la înălțime de 250 metri și la depărtare ca de vre-un chilometru dela uscat a început a se învîrți în diferite direcții, în sus și în jos, percurgîndu-și calea cu cel mai bun succes. După-ce s'a îndreptat spre țărmul elvețian și s'a urcat la o înălțime de 400 metri, balonul s'a întors înapoi cu câțiva metri în apropiere de clădirea *Menzell*, unde apoi s'a coborît încet deasupra apei și la orele 5 și 25 minute a ajuns norocos la locul de unde a plecat. Experimentul a fost privit dela început până la sfîrșit și de părechea regală, care se afla pe un vapor din apropiere.

Soldat executat. Se telegrafează din *Theresienstadt* (Austria), că *Wohl- schläger*, călător din Praga a executat *Luni* dimineața în curtea casarmei de acolo pe soldatul *Kolan* din regim. 91. *Kolan* voind să impuște pe caporalul seu a impușcat pe un camarad și pe altul l'a rănit greu.

Pentru o blondină. Interesantă și caracteristică întîmplare a avut loc în orașul *Pana* din statul *Ilionis*, în America. O preafrumoasă și bogată blondină din *Boston* a mers la rudeni în *Pana*. Doi tineri, atât i'au umblat în călăcie până s'au îndrăgostit tun. Fru- moasa blondină a simțit iubirea față de amîndoi tinerii. Când a ajuns însă lucrul până la cererea în căsătorie blondi- na ca să scape din încurcătură a dat ambilor peșitori rendez-vous în același loc și în același timp. Când contrarii se aflau față în față, blondina a spus că de oare-ce numai pe unul îl poate primi ca soț și de oare-ce pe amîndoi îi are dragi, soarta se decidă, care să-i fie mire. Peșitorii s'au ieșit la bătaie și care va fi învingător, acela îi va fi mire. Unul dintre peșitori n'a mai așteptat multă rugare. A tras un glonț de re- volver adversarului seu. Șireata blondi- nă intru atât s'a spăriat, încât a luat-o la fugă și până în *Boston* nu s'a mai oprit. Ucigașul, asemenea și-a pierdut urma, și acum frumoasa blondină sus- pină, părăsită fiind de ambii adoratori.

Taur sălbăticit. Din comuna *Ve- stem*, lângă Sibiu, ni-se împărtășește, că ieri seara, când ciurda se reîntorcea în sat, taurul *Pinzgau* s'a infuriat și a în- ceput să alerge și să rănească prin co- mună. Mai mulți săteni i'au eșit în cale să-l domolească. Taurul însă n'a voit să știe nimic de toate aceste și se arunca asupra celor ce-i ieșeau în cale. Pe țăranul *Ioan Ogorean* atât de mult l'a călcat în picioare și l'a împuns, până-când nenorocitul și-a dat sufletul. A mai rănit grav și pe țăranul *George Muntean*.

Teatru unguresc. Inspectorul ge- neral al teatrelor ungurești din provin- ță, contele *Festetic* A. se ocupă cu o idee pe cât de avîntată pe atât de ungurească. Pregătește adevă un plan, conform căruia în țeara întreagă tre- buie să se susțină și încă bine 27 trupe te- atrale provinciale; prin urmare afară de cele din capitală, conform planului, orașele *Cluj*, *Arad*, *Cașovia* și *Pojon* vor susține fiecare câte o trupă stabilă. S'au format apoi 18 asocieri de orașe, care vor susține 18 trupe. În Ardeal orașele: *Dej*, *M. Ogorheiu*, *Deva* *Alba- Iulia*, *Sibiu* și *Brașov* — au să susțină o trupă. În Bănăt orașele: *Lugoș*, *Vérșet*, *Macău*, *Biserica-albă*, *Orșova*, *Buziaș*, *Mehadia*, *Oroșhaza* și *Panciova*, vor susține altă trupă stabilă.

S'au mai plănuit apoi 5 ținuturi, care vor susține 5 trupe ambulante. În un ținut sînt cuprinse toate 15 co- mitatele Ardealului. Ținutul Bănătu- lui se estinde dela com. *Caraș-Severin* pe la *Arad* până la *Torontal*.

Planu-i bun, — dar' vorba e că până la realizare »artiști« unguri vor mai ave destulă vreme să flămî- zească în numele »ideii de stat unitar maghiar«.

Episcopat catolic în Cernăuți. Foile polone din *Galiția* aduce vestea că cercurile germane se ocupă serios cu ideea înființării unui episcopat german romano-catolic în Cernăuți. Episcopatul acesta ar fi de mare importanță națio- nală pentru Germanii porniți pe calea slavisirii.

Partidul popular — prigonit. Așa zic și se tănguiesc conducătorii parti- dului popular, vînd că autoritățile ci- vile mereu le opresc adunările populare. Mai recent au fost oprite adunările, ce erau să se țină în *Ciuc-Sân-Mărtin* și apoi pe cele din comitatul *Zala*. Parti- dului popular va interpela în dietă pe mi- nistrul de interne, în chestia acestor opriri.

Dela Ligă. Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor aduce la cunoștința membrilor sei, precum și ace- lora cari poartă un interes acestei insti- tuțiuni naționale, că și-a mutat birou- rile sale din strada Nouă, în calea *Vi- ctoriei* nrul 122, lângă biserica Albă.

Costume naționale femeiești lici- tate. La gara din Brașov, — scrie »*Gaz. Trans.*«, — au fost vîndute prin licitație mai multe costume naționale române femeiești cu totul noue, foarte fin lucrate și de o execuțiune escelentă. Printre aceste: cămăși, șorturi, pieptare cusute în gaetan și fir etc. Costumele lici- tate se află acum în posesiunea dlui *Dumi- tru Lupan*, în Scheiul Brașovului. Pro- veniența lor nu este cunoscută și pro- babil, că ele sau că au fost perdate de cineva și s'au aflat în vre-un vagon în gara din Brașov, sau, că fiind trimise din România la adresă greșită, — căci ca să fi fost confiscate mai greu se poate admite în cazul de față, — au fost retur- nate, unde după oare-care timp s'au și vîndut prin licitare. Posesorul actual al costumelor face cunoscut aceasta cu scop, de a se afla adevărul lor pro- prietar.

Blaha Luisa. Mult desmerdata ar- tistă a Ungurilor, *Blaha Luisa* a fost ieri obiectul celei mai entusiaste sîrbă- torii din prilejul, că artista a împlinit 25 ani de când a pășit pentru prima- oară pe bina teatrului popular. Jidanii dela »E-s« o cîntă și o descîntă — în prim-articol!

Jidanii în școle. Conform unei statistice oficiale numărul copiilor de Ji- dan, cari au cercetat școlile medii din țeară, se urcă la cifra de 12.779. În comparație cu numărul copiilor de alte confesiuni, numai școlarii catolici îi în- trec în număr pe Jidani. Când te gân- dești, că din elevii acestia se cresc tot atîția geșeftari, ce se îngrășă pe soco- teala cetățenilor creștini — te cuprinde frica de viitorul sîrmaneii noastre țări.

O mare hotie în contul erarului, e pe cale de a se descoperi. S'a dat de urmele unei înșelătorii, ce se face la regia tutunurilor. Se vorbește adevă- faptul, că firma de export *Roth* și *Jiskl* din Amsterdam, care livrează statului sortele cele mai fine de tutun, în con- țelegere cu funcționarii dela regie de ani de-arîndul înșeală statul mai ales în contul calității tutunului. La ordin venit din ministerul de finanțe poliția cer- cetează riguros atât în Budapesta cât și în Amsterdam.

Deficitul Budapestei. În bugetul comunal al orașului Budapesta se arată un deficit de peste 2 milioane coroane. Venitele sînt prelimate cu 36.194.741 cor., față de care cheltuielile se urcă la suma de 38.289.008 coroane! E generală părerea că în urma acestei gospodării »capitale« va interveni guvernul, ca să scape *Eldoradul* jidovesc de sigurul fa- liment.

Bună pildă oferă capitala, care, zic Ungurii a devenit oraș european. Că-z chiar!

Pentru necredință. *Elena Mi- cheli*, servitoare în Neoplanta s'a îndră- gostit fără hotar de calfa de măsar *George Stutz*. Lui *George* însă îi plăcea de *Elena*, dar' pentru aceea n'a prege- tat ca la un »bal« să sîrute și pe altă fată, și încă în toul jocului. Cum a vî- zut *Elena*, că *George* își dă gura îm- prumut și la altele, a cuprins-o o furie atât de mare, încât momentan i'a aplicat în public o palmă necredinciosului dră- guș. A doua zi însă când s'a întâlnit cu el l'a rugat de iertare; îi părea rău de ce a făcut. Palmuitul drăguș însă n'a voit nici să steie cu ea de vorbă. Refu- sul acesta așa de mult a infuriat pe în- drăgostita *Elena*, încât s'a repezit cu un cuțit la *George* și l'a străpuns de moarte. Și acum: *George* zace în mormînt și *Elena* plînge în închiisoare.

Din locotenent — musicant. Lo- cotenentul de honvezi *Zöldy János* atât de mult s'a fermecat de traul nocturn al Țiganilor din cafenea, încât a pără- sit luctoarea sabie și gallonatele îmbră- cămintе honvezești, ca să iee arculus făuritor de mîndre melodii. Și acum fostul locotenent, botezat cu numele *Marezi*, trage cu arculus prin cele cafe- nele în mijlocul unui țaraf de Țigani ungurești.

Frumușă scump plătită. Femeile parisiene sînt în stare să jertfească sume teribile și să se supună la ope- rații chinuitoare, numai să-și câștige fețe frumoase și atrăgătoare. Din sume- deniile de mijloace pentru înfrumusețarea feței, amintim unul ca exemplu clasic: Cura de înfrumusețare se începe cu le- garea capului, nu cumva să ajungă un- soare la perul clientei. Apoi clienta e îmbrăcată în un mare halat și capul i-se pune în vapor, ca bine să-i asude fața. După aceea se șterge bine și i-se unge fața cu crême; apoi se massează. Se freacă apoi cu făină de grâu, din nou se massează, se presează cu pudră de orez și la sfîrșit se perie genele și sprîn- cenele. O astfel de curioasă operație costă sute de franci. Scumpă, dar' face pentru femei!

De închiriat o odaie la stradă, în fața parcului orășenesc. Intrare separată. Lumină electrică; conduct de apă. Lângă odaie se află și o culină, care eventual poate fi folosită și ca antișambă. Informațiuni se dau la administrația ziarului nostru.

Spre știre. Îngrijii-vă dinții; atragem atențiunea asupra inseratului nostru de azi, al renumitei parfumerii Meltzer din Sibiu.

Celor ce se interesează de loteria de clase li-se spune, că naționala casă de schimb, societate pe acți în Budapesta (boulevardul Gizela, palatul Haas), cea mai mare vânzătoare de losuri de clasă — oferă *deosebite favoruri* și înfrînșă garanție. Trimite losuri pe lângă prețurile originale (și cu rambursă) libere de ori-ce spese. În urma amintitelor favoruri acest institut vinde mai multe losuri; de aceea se recomandă ca comanda de losuri să se facă cu posibilită grabă.

PARTEA LITERARĂ.

Dr. Petru Barbu.

— Răspuns la „Darea de seamă” —

Spicuire.

(Urmare).

Dogmatica identică cu religionea.

Pe mine mă surprinsese învățătura dlui Dr. Barbu, dată învățătorilor prin cuvintele: *„Fînd învățăturile bisericei noastre de două feluri dogmatice (religioase sau de credință) și morale...”*, învățătura, după care dogmatica este identică cu religionea, învățătura, după care numai învățăturile dogmatice ar fi religioase, celelalte obiecte n'ar aparține religiei. Cred că concludsiunea e logic scoasă din premisa dlui Dr. P. Barbu.

Dl Dr. Barbu însă, arătându-ne mai întâi în ce consistă ființa religiei, după S. Cyril ierusalimitanul și după V. A. Comoroșanu, adică în credință și fapte bune, ne arată că în biserică se întrebuințează cuvîntul dogmă în sens mai estins spre a desemna întreg cuprinsul religiei, deci, conchide d-sa: Dogmatica e identică cu religionea. Dl Dr. Barbu însă se prefacă a nu înțelege ca S. Cyril ca și V. A. Comoroșanu nu vorbesc de religie, ca obiect de învățămînt în școli, ci de religie în sens abstract, teologic-filosofic, de raportul dintre om și Dumnezeu și manifestățiunile acestui raport, — sens, care n'are nimic comun cu religionea ca obiect de învățămînt.

Dl Dr. Barbu însă continuă: *„dar în înțelesul cel strîns și propriu al cuvîntului se înțelege sub dogmă, și prin urmare și sub adevăruri revelate sau sub învățături religioase, numai adevărurile sau învățăturile de credință; celelalte învățături se numesc învățături morale”*. Așa să fie? Să vedem: În cadrul religiei, ca obiect de învățămînt avem, afară de dogmatică și de morală: istorie biblică, istorie bisericească, drept canonic, liturgică etc. Sînt aceste toate (afară de dogmatică) învățături morale? Ori doară chiar fac parte din morală? După dl Dr. Barbu toate aceste fac parte din morală, căci zice d-sa: *„în acest înțeles se numia și se numește încă și astăzi amintitul obiect de învățămînt în școlile noastre: religionea și morală; oamenii, cari cred și fac bine, oameni religioși-morali, învățăturile bisericei noastre, învățături religioase-morale”*.

Dacă de pe vremile când nu prea își dădeau oamenii seama de înțelesul vorbelor, cu deosebire în ale religiei, ori, dacă vrem, în ale teologiei, am moștenit un termen absurd, chiar și dl Dr., ba mai ales d-sa, ar trebui să urmeze esemul oamenilor mai cu judecată și să nu mai țină morțiș la acel termen. Cum ne-am scăpat de termeni ca *„teologie pastorală”*, *„teologie morală”* (ca și cum ar fi și o teologie imorală), ca de niște nonsensuri, noi, cel puțin cei din România, ne-am emancipat și de termenul *„religiune și morală”*. Căci se știa, că nu există religie fără morală; și, când zic *„religiune”*, ca obiect de învățămînt, înțeleg și morală și dogmatica și celelalte obiecte de învățămînt, cari toate împreună constituiesc noțiunea *religiune*. În adiectivul *religios-moral*, evident, termenul *religios* nu se ia în înțeles propriu, ci figurat, în loc de *evlavios*, pios; ear' termenul: *„învățături*

religioase-morale, de se vor fi numind pe undeva învățăturile bisericei, va fi o dovadă, că cei-ce întrebuințează acest termen nu-și dau seama de înțelesul lui.

Toate bune, dar' dl Dr. are pe partea d-sale pe Kehr. D-sa zice: *„Tot în acest înțeles — revenim la pedagogie — coordonează renumitul pedagog Kehr noțiunile „religiune” și „morală” în cartea sa „Die Praxis der Volksschule”. Adecă Kehr, care este un bun pedagog, dar' care în ale teologiei primește și ce este rău, Kehr îl conduce pe dl Dr. Barbu în specialitatea, din care dl Barbu este Doctor?!* Nu știu dacă pedagogul Kehr se va fi măgulind văzându-se că e considerat ca autoritate teologică de un Doctor în teologie. Pe dl Dr. Barbu însă îl vom mai vedea dînd cu piciorul învățăturilor bisericei noastre, condus tot de pedagogi și teologi germani.

Nițică răbdare.

Istorieare religioase-morale.

În *„Darea de seamă”* eu arătasem nonsensul *„Istoriearelor religioase-morale”* ale dlui Dr. Barbu. În răspunsul său, d-sa punându-se într'un răsuflut de patru-ori sub autoritatea herbert-zillerianilor, ne spune în esență, că Germanii au ca materie de religie pentru începători 12 povești în 30 de unități metrice din păteniile lui Robinson, pe cari în școala noastră populară ar avea să le înlocuiască *„Istoriearele”* d-sale. Apoi, încercînd să aperse defectele *„Istoriearelor”* d-sale, și aranjarea lor, mă probește, cum știe d-sa, spunându-mi că cele-ce am afirmat eu, d-sa le reduce la *„neștiința sau la răutatea”* mea, după care, într'un elan de conștiință a înaltei sale superiorități, esclamă: *„Ce se atinge de flagranta contradicție... oare nu roșește savantul recesent?”* când citește aceste cuvinte... ear' mai apoi îmi spune că cunoștințele mele nu trec peste cărțile de cetire.

Toate bune, dle Dr. Uite, eu îmi mărturisesc păcatul, nu roșesc, nici-cînd citeș savanta d-voastră argumentație și nu roșesc nici de constatarea binevoitoare a d-voastre, că cunoștințele mele nu trec peste cărțile de cetire; nu roșesc nici de neștiința și de răutatea mea! Vedeți, întemeiat pe autoritatea d-voastre irrecusabilă, recunosc că sînt un incorigibil om rău și ignorant. Roșesc însă de altceva: roșesc de faptul că se găsește un Dr. în teologie și consumat pedagog, care se nu-și face scrupuli deoarte a-și compara bazaconii de istorioare — culese și aruncate fără absolut nici un rost, — cu clasicele povești germane, scoase din păteniile lui Robinson, de alta, încearcă să introducă în școlile române ortodoxe acele bazaconii, ca materie de *„religiune”;* da, roșesc, dle Dr. Barbu, că se află un pedagog, care, prinde, de unde poate 45 bucăți de cetire, bucăți sub toată critica și ca fond și ca stil, le tipărește, și, abuzînd de poziția ce o ocupă în organismul eparchiei, le aruncă în spinarea școlarilor, cu îndrumarea, ca învățătorii să aleagă din ele cum vor crede de cuviință, pe unele să le predea în clasa I, pe altele în a II-a, pe altele în III, ori în IV-a. Da, dle Dr. roșesc cînd văd că, spre a face să treacă minunata colecțiune de *„Istorieare religioase-morale”* a acel distins pedagog și-o dă (colecțiunea) elevilor *„începători”* prînsă numai ca de mărturie, cu niște capete de sîrmă, anume așa, ca să se poată destrăma și ruina cît mai repede, și deci, ca elevul să fie silit să-și cumpere broșurița de 3—4 ori pe an; b) spre a o perpetua în toate clasele, și deci a face ca broșura să se vîndă cît patru broșuri, o destinează pentru toate clasele, lăsînd pe învățător să propună ce va voi, numai să propună, ca broșura să treacă. Da, dle Dr., roșesc de durere, cînd văd că la noi au ajuns pedagogii să urmeze maxima lui Juvenal *„lucru bonus odor”* și să nu se sfîșiească a specula școala; și, pare-că-mi plesnește obrazul de rușine, cînd văd că astfel de speculă se face de Drii în teologie și... se tolerează.

Dacă, întorcînd foaia, este vorba ca, nu în orele de religie, ci în orele de *„română”* să se cetească în școlile noastre bucăți alese în scop de a înobilă sentimentele tinerimii, apoi, cu toată protestarea dlui Dr. Barbu, care, spre a-și susține comerțul ilicit cu *„Istoriearele”*, striga că *„contra învățăturilor scoase din cărțile noastre de cetire va fi multe*

de zis, bucăți de aceste, bune, se găsească cu prisosință în cărțile românești de cetire. Și dacă aceste n'ar fi suficiente, apoi, cîtă vreme avem admirabila colecțiune atât de generalizată și de populară a dlui I. M. Rîureanu: *„Biblioteca de lectură pentru tinerimea română de ambe sexe”*, ar fi o crimă în contra neamului românesc, dacă nu s'ar introduce în școli această operă de netăgăduită valoare, ci s'ar prefera *„Istoriearele”* dlui Dr. Barbu, din cari, fiindcă d-sa nu admite că prin ele se contrazice, și că ele nu sînt la înălțimea copilor de școală, reproduc aici, ca dovadă pe cea dintîie, care, lucru firesc, trebuie să fie, dacă nu cea mai bună, una din cele mai bune istorioare din colecțiune. Bucata este: *„1. Albinele: Într-o zi Mitru se ruga de tată-sau, să-l lase să se joace în grădina. Tată-sau îl lăsa, dar îi zise, ca să nu se apropie prea tare de cojnițele albinelor. — Mitru însă cum intra în grădina, se duse drept la cojnițe, ca să vadă ce fac albinele. — Atunci o albină sbură la el și-l împunse în față. obrazul începîndu-se să umfle și să învinețescă (sic). Abia după o săptămână s'a vindecat Mitru de umflătura, ce i-o făcuse albina. — Să ascultăm de părinți”*.

Cum vedeți, deși dl Dr. în teorie, luîndu-se după mine, susține că istorioarele *„se nu cuprindă lucruri rele, înfricoșate”*, totuși cea dintîie istorioară tractează despre lucrare rea. Și astfel de istorioare d-sa are 35 din cele 45 care cuprind broșura d-sale. Dar, pe lângă că se contrazice, dl Dr. spune și inexactități, pe cari elevii înșiși le pot descoperi. D-sa spune că *„Mitru abia după o săptămână s'a vindecat de umflătura de albină”*. Știu și copiii, că im-punșetura de albină se vindecă, dacă nu în 24 ore, apoi în două, cel mult în trei zile. Și astfel de inexactități zdrobitoare abundă în istorioarele dlui Dr. Barbu. (Va urma).

Loteria „Casei naționale”.

— Sortarea. —

Sămbătă la orele 10 a. m. în fața unei comisii oficiale s'au sortat câștigurile losurilor *„Casei naționale”*.

Principalul câștig în valoare de 10.000 coroane „La câștigat „Asociațiunea pentru literatură și cultura poporului român” cu losul nr. 28.621.

Celelalte câștiguri s'au sortat — conform listei ce urmează: Câștigul în valoare de 3000 „La câștigat losul nr. 2558.

Câștigurile în valoare de câte 1000 cor. le-au câștigat losurile nr. 13.705 și 93.605.

Câștigurile în valoare de 500 cor. le-au câștigat losurile nr. 15.236, 35.321, 67.693, 3381 și 60.579.

Câștigurile în valoare de 200 cor. le-au câștigat losurile nr. 66.283, 43.617, 5798, 41.385, 44.147, 27.760, 86.509, 87.983, 11.819 și 86.45.

Câștigurile în valoare de 100 cor. le-au câștigat losurile nr. 97.029, 49.29, 64.713, 98.68, 43.86, 46.851, 95.542, 40.744, 23.790, și 30.586.

Câștigurile în valoare de 75 cor. le-au câștigat losurile nr. 62.146, 66.750, 54.016, 92.543, 46.350, 65.354, 21.741, 43.474, 66.971, 99.150, 85.055, 53.185, 59.396, 52.206, 23.188, 82.361, 94.478, 74.184, 62.966 și 64.660.

Câștigurile în valoare de 50 cor. le-au câștigat losurile nr. 36.780, 33.488, 17.658, 93.732, 76.252, 46.959, 12.079, 17.389, 85.996, 79.079, 37.560, 57.986, 14.482, 7334, 12.203, 11.651, 42.430, 30.667, 90.044 și 99.376.

Câștigurile în valoare de câte 20 cor. le-au câștigat losurile nr.: 32.690, 89.357, 25.001, 89.735, 92.106, 64.111, 91.222, 91.530, 69.009, 43.064, 23.867, 22.820, 64.11, 83.757, 99.730, 94.811, 72.351, 54.593, 13.952, 52.285, 60.371, 14.097, 43.178, 429, 98.611, 99.461, 58.755, 59.114, 28.998, 55.388, 60.899, 28.877, 86.061, 52.78, 15.361, 87.375, 26.027, 93.026, 65.217, 67.854, 86.103, 73.768, 68.055, 7183, 2439, 2879, 90.399, 39.516, 78.683, și 67.817.

Câștigurile în valoare de câte 10 cor. le-au câștigat losurile nr.: 8383, 7046, 48.661, 26.015, 69.332, 90.869, 97.299, 81.566, 49.671, 43.118, 8970, 88.040, 4688, 2040, 54.039, 44.443, 55.978, 82.535, 55.456, 44.541, 47.677, 82.087, 15.816, 76.362, 13.931, 12.748, 12.735, 97.391, 70.675, 32.901, 60.143, 25.084, 73.491, 97.203, 32.519, 74.804, 26.808, 76.498, 14.108, 42.186, 66.397, 79.238, 93.701, 27.662, 11.012, 23.882, 80.793, 25.522, 94.006, 96.80, 97.314, 12.4258, 38.673, 21.02, 53.94, 83.935, 67.528, 99.310, 28.926, 43.313, 65.736, 97.923, 7.118, 13.579, 58.589, 64.895, 94.20, 39.828, 23.599, 94.762, 36.556, 69.769, 39.490, 22.277, 28.316, 78.131, 14.307, 23.948, 24.554, 71.32, 82.203, 84.631, 29.13, 24.563, 79.525, 85.848, 77.741, 42.970, 45.900, 75.182, 73.693, 36.241, 82.045, 50.484, 42.681, 50.068, 63.973, 53.18, și 42.917.

*) Sublinarea, prin care se atrage, în mod ironic, atențiunea cetitorului, este a dlui Dr. Barbu.

Bibliografie.

„Din Istoria banatului severin”. Se accentuează din toate părțile, că în literatura noastră ramul istoric e cel mai puțin cultivat; abia la lungi intervale de timp dacă apare câte o monografie, o schiță, ori tractarea cutărui episod din istoria Românilor ardeleni și ungureni. Nu prea avem oameni cari să poată jertfi timp și bani pentru scuturarea arhivelor, ca să scoată comoara istoriei noastre și să o dea publicității. Cu atît mai recunoscători trebuie să fim deci acelor puțini scriitori, cari tocmai acest ram al literaturii noastre ni-l îmbogățesc cu scrieri bune și de valoare permanentă. Intre acești puțini, în timpul mai recent și-au eluat loc de onoare doi fii vrednici ai neamului românesc. Unul Ardelean, în serviciul bisericii gr-catolice, celalalt Bănănean, în serviciul bisericii gr-orientale. Ardeleanul cu un op din domeniul istoriei bisericești, Bănăneanul cu un opșor din domeniul istoriei profane; ambii câștigându-și merite la recunoștința neamului lor. Cartea dlui canonic Dr. A. Bunea despre episcopul Klein a fost foarte favorabil apreciată în toate recenziunile câte s'au scris pînă acum despre ea, și toate i-au recunoscut netăgăduită valoare.

Deasemenea mare valoare e și carticica *„Din istoria banatului severin”*, scrisă de dl Patrie Drăgălina, directorul institutului pedagogic din Caransebeș. Din aceasta bună carte a apărut zilele acestea *partea a doua*, tractînd istoria banatului severin din perioada 1526—1658.

Pe 144 pagine 8° mic dl Drăgălina ne dă grupate sistematic și desorise într-o românească frumoasă evenimentele prin cari Banatul severin a trecut în cursul celor 132 ani cît a stat sub stăpînirea principilor ardeleni. Luptele cu Turcii, epoca de mîrire a lui Mihail-Viteazul și mișeleasca trădare și ucidere a lui, faptele de vitejie ale severinenilor, luptele pentru apărarea autonomiei lor, etc. se perondează pagină de pagină în frumoasa descriere a dlui Drăgălina, așa că cu greu te-ai pute decide să intrerupi citirea acestei carticele, dacă ai început odată. Pe lângă limbajul ușor și tractarea atrăgătoare, cartea dlui Drăgălina mai are meritul, că celor cari voesc să știe mai mult, prin notele sub text le dă bogate invitațiuni pentru a consulta scrieri mai vaste și colecțiuni de documente. Nu mai puțin laudabil lucru a făcut autorul acestei carticele publicînd în traducere română și în înțelegerea lor cele trei diplome (dela regele Ladislav V., regina Isabela și principele G. Bathory) referitoare la acordarea și resp. recunoașterea privilegiilor și autonomiei Severinului, ear' *„registru”* organelor de guvernare și administrațiune ale Severinului pînă la anul 1658, formează deamăn încheiere a cărții.

Apărută în editura autorului în tipografia diecesană din Caransebeș, broșura *„Din istoria banatului severin”*, partea a II-a se poate procura cu 1 cor. 12 bani (pentru România 1 leu 40 bani).

Fascicolul XXI din „Enciclopedia Română”, publicată din însărcinarea și sub auspiciile *„Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”*, de Dr. C. Diaconovich, prim-secretarul *„Asociațiunii”*, cuprinzînd numeroase articole între Chemet—Libelatici. Fasc. acesta e primul fascicol din vol. III. al acestei valoroase publicațiuni. În el aflăm o serie de articole de interes special românesc, dintre cari amintim:

Kiajna, Kilia, Klein Ioan Inoc. și Samuil, Knezi, Kogălniceanu, Kostake, Kovács, Kretzulescu, Lăcustă Ștefan, Lahovari, Lambrior, Lăpădatu, Lascar, Latso, (Dr. Onciul), Lăuran, Laurențiu, Lăurian, Lazar George (cu ilustr.), Lăzăriciu, Leoca, Lemeni, Leon, Leonardekem, Leurdeanu. *Biografii străine*: Kemény, Kepler, Kerner, Kiepert, Kisfaludy, Kisseleff, Klapka, Klopstock, Koch, Kölcsey, Körner, Kosciuszko, Kossuth, Kotzebue, Krapotkin, Krüger, Kuprili, Laplace, Laski, Lassalle, Laudon, Leveleye (I. I. Nacian), Lebrun, Legrand, Leibnitz, Leo, Leonardo da Vinci, Leopardi, Leopold, Lepsius, Lesseps, Lessing, Leuchtenberg, Levasseur (I. I. Nacian). *Articole de istorie, geografie, etnografie, etc.*: Kissingen, Königgrätz, Kurgan, (T. Antonescu), Lac, Ladislav, Latini, Lemberg, Leyden, Liban. *Igienă*: Lăptăria, Lapte (I. Felix), Lăuzia (I. Felix), Lavament, Lepra (I. Felix). *Alte articole*: Lac, Lampa, Lăna, Laringe, (cu ilustrațiuni), Latină, limba (Tiktin) Lăutar (T. Cerne), Lectura, Legat, Lege, Legiștiuene, Legitimațiune, Lemn, Leu, Leucocit, Levant, etc.

Abonamentele se fac la W. Krafft în Sibiu (deposit general pentru România: E. Storck, București) și se primesc numai pentru publicațiunea *„Intreagă”*. Prețul de prenumărare pentru un tom broșurat cor. 20 —, legat cor. 23. 20 (în România: lei 25. —, resp 28.50).

„Fovestea priveghitoare”, după înșiră-te Mărgărite. — de I. Mantiu. Estras din publicațiunea *„Lui Tîm Maioreșcu, Omagiu”*. București, stabilimentul grafic I. V. Socac, str. Berzei nr. 59. Preț 25 bani.

Politica noastră națională.

Sub titlul acesta general a apărut o interesantă broșură ce poartă titlul următor:

— Rolul dlui D. A. Sturdeza în **chestiunea națională**. Studiu istorico-politic de Teodor Raica, profesor gimnasial. Ploesti, Tipografia. *„Democratul”*, 1899. Format 8° mare, 160 pagine.

Interesantul studiu al zelosului naționalist, dl Raica, e merit pentru lumea politică din România, dar din nenorocire ne privește foarte mult, dacă nu exclusiv și pe noi. E o lectură foarte folositoare, dacă nu necesară, tuturor bărbatilor nostri, cari se interesează de politică. În marea crîșă politică națională, care nici astăzi nu s'a sfîșit, dl Raica aruncă prin studiul său o intensivă lumină, care va servi multora spre orientare în situația noastră.

Cartea costă 1 leu 25 bani, sau 1 cor. 20 bani. Se poate comanda direct dela autor, ori prin *librăria noastră*.

A eșit de sub tipar în editura librăriei Socac & Comp.: *Documentele românești din arhivele Bistriței*, partea I, de N. Iorga.

Prețul 4 lei.

Sosiți în Sibiu.

La 24 Octomvrie n. 1900.

Hotel *„Impăratul Romanilor”*: Wächter cu soție, privatier din București; Palos, oficial din Budapesta; Kirchgatter inginer, sup., Zeiner, Weiss, din Arad, Schwarz din Tirgul-Murșului, Becker, Ruvatti, Balaban, Kluger, din Viena, Kovács din Seghedin, Decani din Bistrița, Schuber, Peres, Gross, Dörner, Breilner, din Budapesta, comercianți.

Hotel *„Meltzer”*: Wolf, voiajor din Budapesta; Putzer, voiajor din Alba-Iulia; János cu sora, comerciant din Făgăraș; Weinrich, fabricant din Reghinul-săsesc; Zibes cu soția, măcelar din Aradul-nou.

Teatru orășenesc în Sibiu.

Direcțiunea: Leo Bauer.

Joi, 25 Octomvrie n. 1900.

DIE EHRE.

Dramă în 4 acte, de Hermann Sudermann.

Începutul la 7 ore seara.

Cursul pieței din Sibiu.

Dim 24 Oct. n. 1900.

Hârtie-monetă română	Cump.	18.96	vînd.	19.06
Lire turcești	—	—	—	—
Imperiali (15 R° aur)	—	—	—	—
Ruble rusești	—	2.50	—	2.56
Galbeni	—	11.30	—	11.42
Napoleon-d'ori	—	19.20	—	19.30
100 Marco germane	—	118.—	—	118.60
Livre sterling	—	24.—	—	24.28

Bursa de Budapesta.

Dim 22 Oct. n. 1900.

Renta de aur ung. 4%	94.70
„ „ 4% „	90.60
„ „ val. cor. 6% „	99.60
Imprumutul căilor ferate ung.	97.50
Bonuri rurale ung.	90.—
„ „ croate-slavone	92.50
Obligațiunile desp. regalilor	92.35
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	148.—
Renta de hârtie austriacă	97.35
„ de argint austriacă	96.75
„ de aur austriacă	96.85
Losuri austriace din 1860	181.25
Acțiunile băncii austro-ungare	1695.—
„ „ de credit ung.	656.—
„ „ de credit austr.	654.—
Scrișuri fondiare ale institutului de credit și economii „Albina”	102.—
Galbeni împărătești	11.48
Napoleon-d'ori	19.29
Mărci 100 imp. germane	118.20
London 100 Livre sterlingi	242.10

Bursa de Viena.

Dim 22 Oct. n. 1900

Renta de aur 4%	114.—
Renta ung. v. c. 4%	90.85
Imprumutul căilor ferate ung.	98.40
Bonuri rurale ung.	89.65
„ „ croate-slavone	98.—
Renta de hârtie austriacă	97.20
„ de argint austriacă	97.—
„ de aur austriacă	115.80
Losuri austriace din 1860	181.25
Acțiunile băncii austro-ungare	1693.—
„ „ de credit ung.	655.—
„ „ de credit austr.	646.25

Bursa de București.

Dim 8 Oct. v.

5%	Renta peșteană	4%	Fonc. rur.	76 ¹ / ₂	
5	„ am. 1881	88 ¹ / ₂	5	„ urb. Buc.	81 ¹ / ₂
5	„ 1892	89 ¹ / ₂	5	„ Iași	76
5	„ 1893	89 ¹ / ₂	Banca Națională	2250	
4	„ 1894	75 ¹ / ₂	„ Agricolă	295	
4	„ 1889	75 ¹ / ₂	„ României		
4	„ 90.94	76	de accont	231	
4	„ 1896	77	Dac. Rom.	405	
4	„ 1898	77	Națională	405	
convertite rurale.			Patris		
4%	Obl. c. B. 1888	—	Căminuții	25	
4 ¹ / ₂	„ 1890	—	Besait artificial	380	
5%	„ 1896	—	Tramv. nou		
5%	Fonc. rur.	91 ³ / ₄	Baia centrală	92	

